

Adaptatie Atelier

Samen beleid en prikkels ontwikkelen
voor adaptatie (en biodiversiteit)
met inwoners en bedrijven

Even voorstellen

Anne-Marie Bor

Iris Hertog

Carleen Mesters

Procesbegeleiders voor **gezamenlijk leren en ontwikkelen**
rond **klimaatadaptatie en biodiversiteit**

Agenda

- ▶ Kennismaken (Mentimeter)
- ▶ Verwante vraagstukken en ervaring
- ▶ Wensen uit de praktijk:
  - ▶ Mahatma Geerdink, gemeente Harderwijk
  - ▶ Rik Meijer, gemeente Enschede
- ▶ Adaptatie Atelier
- ▶ Ruimte voor vragen

We werken met mentimeter:
www.menti.com, code 6064 5727

Kennismaken

Beantwoord via mentimeter: www.menti.com, code 6064 5727

1. Je naam, je functie en organisatienaam
2. Welk soort organisatie werk je bij?
3. Wat doe je al waar je trots op bent, op het gebied van het betrekken van private partijen?
4. Op welke vraag wil je vandaag antwoord krijgen?

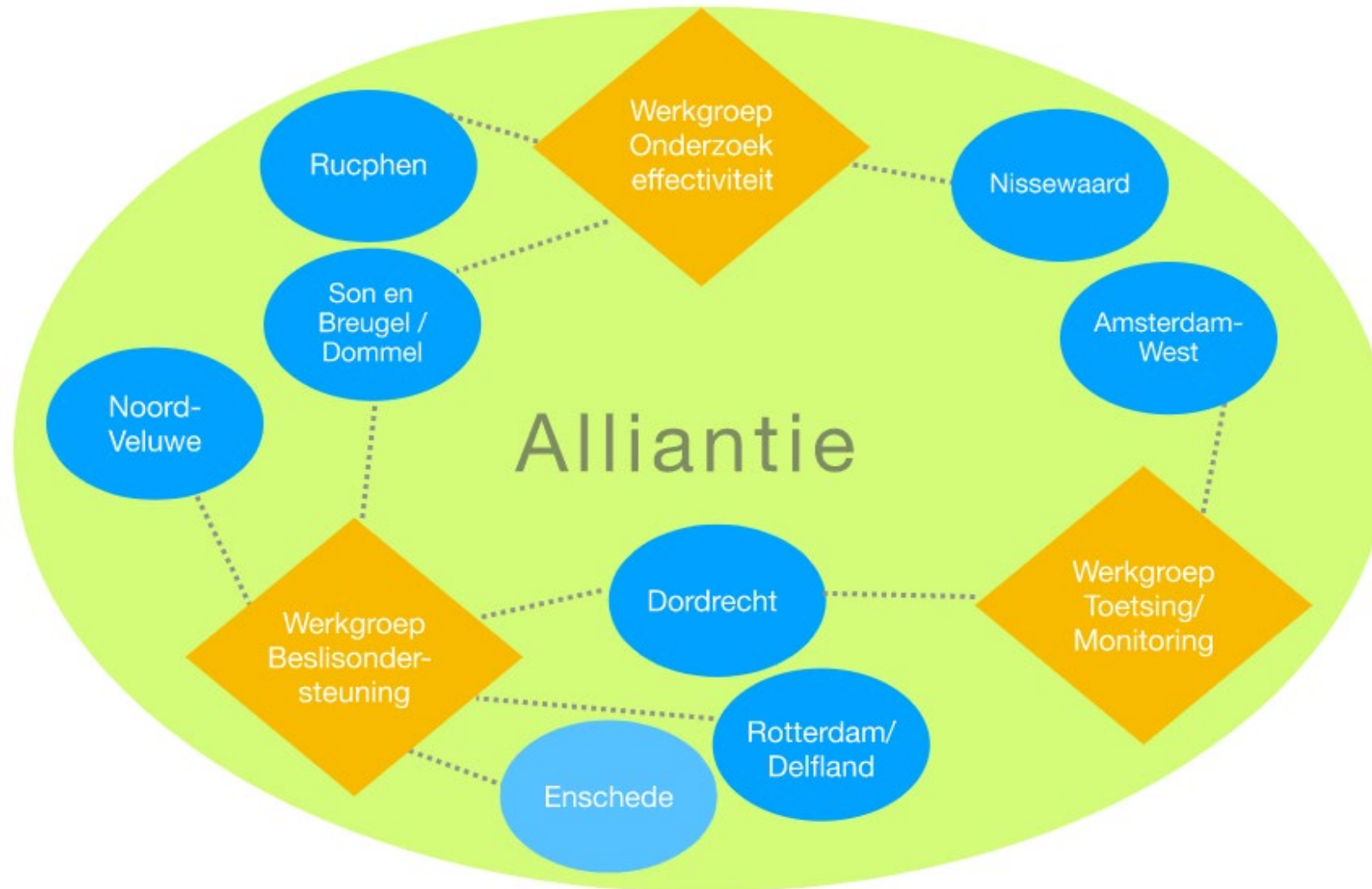

Verwante vraagstukken en ervaring

- ▶ Alliantie Financiële Prikkels, DPRA, gemeenten en waterschappen
- ▶ Kennis in de Regio, STOWA
- ▶ Toolbox Financiering Klimaatadaptatie, RVO/Min BZK
- ▶ Community manager financiële sector, Samen Klimaatbestendig
- ▶ Green Deal Groene Daken
- ▶ En andere programma's: www.nextgreen.nl en www.stroomenenonderstroom.nl

Alliantie Financiële Prikkels (2019-2021)

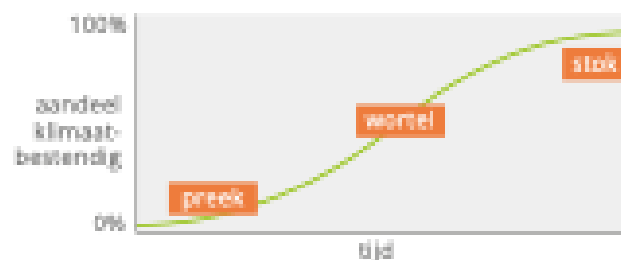
Overzichten beleidsinstrumenten

Roadmap Klimaatrobuuste Gebiedsontwikkeling*

Overzicht van
beleidsinstrumenten

Borgen klimaatadaptatie op privaat terrein*

Overzicht van
beleidsinstrumenten

De preek, de wortel en de stok
vormen samen de instrumentenmix.
Hun (gezamenlijke) effectiviteit
vraagt nog verder onderzoek.

Communicatie (preek)

Gedragstool klimaat-adaptatie

Online tool - communicatie afstemmen
op doelgroepen

Gedragsaanpak financiële prikkels

Rapport - resultaten gedragsonderzoek
Rucphen & Son en Breugel

Ons Water Leefstijlvinder

Kaart & communicatietoolkit -
leefstijlen van inwoners

Financiële prikkels (wortel)

Financiële prikkels voor
klimaat-adaptatie*
Inventarisatierapport

Juridisch verplichten (stok)

Handreiking decentrale regelgeving*

Voorbeeldteksten - decentrale
regelgeving voor klimaatadaptatie

Modellen voor juridische instrumenten klimaatadaptatie*

Rapport - waterberging juridisch
voorschrijven

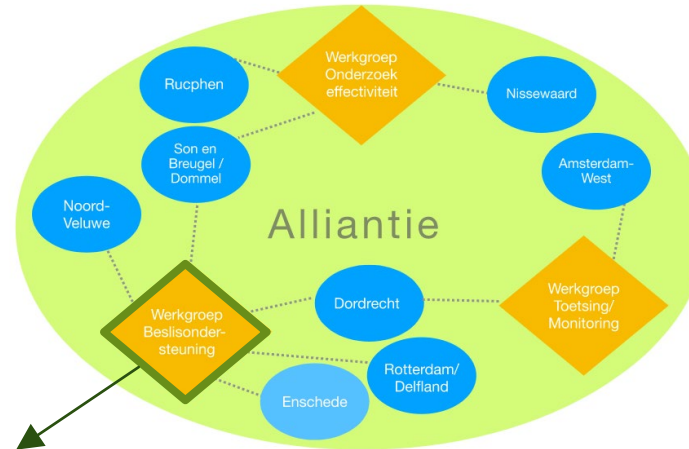
"Altijd in enige vorm nodig"

"Om communicatie
te versterken"

"Om verplichting
te verzachten"

"Om iedereen mee te krijgen"

Alliantie Financiële Prikkels (2019-2021) Beleidsmixer

Behoefte aan 'lotgenotencontact'

- Mahatma Geerdink

Behoefte aan ‘delen wat wel en niet werkt’

► Rik Meijer

Gemeente Enschede

Behoefte aan verder verdiepen

- ▶ We merken bij gemeenten & waterschappen behoefte aan:
  - ▶ Leren van elkaars praktijk, samen ontwikkelen
  - ▶ Versnellen klimaatadaptatie op privaat terrein
  - ▶ Vinden van passende mix om inwoners en bedrijven mee te krijgen
- ▶ Hiervoor is beperkte ruimte binnen andere initiatieven

Adaptatie Atelier

**Samen beleid en prikkels ontwikkelen
voor adaptatie (en biodiversiteit)
met inwoners en bedrijven**

- ▶ Klimaatadaptatie en biodiversiteit
- ▶ Private partijen betrekken
- ▶ Beleidsinstrumenten en de beleidsmix
- ▶ Samen leren, verdiepen en ontwikkelen

Met als doel:

*Versnellen van klimaatbestendige en natuurinclusieve inrichting
door betere verankering in decentraal beleid*

Foto: [Nunspeet leeft natuurlijk](#)

Adaptatie Atelier

- ▶ Voor wie? Gemeenten, waterschappen en provincies
- ▶ Wat? Werkgroep(en) met co-creatie rond thema's & regiegroep
- ▶ Hoe? Deelnemers bepalen inhoud
- ▶ Hoe vaak? Jaarlijks een meeting met KANS e.a.
- ▶ Kosten? Jaarlijkse financiële bijdrage naar omvang
- ▶ Wat nog meer? Eventueel gericht andere stakeholders betrekken, zoals bewonersinitiatieven, corporaties, banken en verzekeraars
- ▶ Start: Begin april

Adaptatie Atelier

- ▶ Werkstromen en projectgroepen als versnellingskamers
- ▶ Mogelijke thema's:

1. *Per stakeholdergroep:*

- a. Bedrijventerreinen
- b. Woningcorporaties
- c. Particuliere woningeigenaren
- d. Stedelijk, nieuwbouw
- e. Stedelijk, bestaande bouw
- f. Agrarisch, buitengebied
- g. Samenwerking met financiële instellingen

2. *Per maatregel*

- h. Stimuleren van groenblauwe en multifunctionele daken
- i. Het stimuleren van geveltuinen

3. *Per instrument*

- k. Communicatie en coaching
- l. Opzetten en uitvoeren subsidieregeling
- m. Belastingvoordeel
- n. Rekenmodel voor klimaatadaptatie
- o. Reguleren, zoals verankering in omgevingsplan
- p. Monitoring
- q. Maatwerk per doelgroep en inclusiviteit
- r. Meekoppelen en integrale aanpak duurzaamheid

Adaptatie Atelier

- Rond welke thema's zou je verder willen verdiepen, samen leren en ontwikkelen?

1. *Per stakeholdergroep:*

- a. Bedrijventerreinen
- b. Woningcorporaties
- c. Particuliere woningeigenaren
- d. Stedelijk, nieuwbouw
- e. Stedelijk, bestaande bouw
- f. Agrarisch, buitengebied
- g. Samenwerking met financiële instellingen

2. *Per maatregel:*

- h. Stimuleren van groenblauwe en multifunctionele daken
- i. Het stimuleren van geveltuinen

3. *Per instrument:*

- k. Communicatie en coaching
- l. Opzetten en uitvoeren subsidieregeling
- m. Belastingvoordeel
- n. Rekenmodel voor klimaatadaptatie
- o. Reguleren, zoals verankering in omgevingsplan
- p. Monitoring
- q. Maatwerk per doelgroep en inclusiviteit
- r. Meekoppelen en integrale aanpak duurzaamheid

Adaptatie Atelier

- Jaarlijkse financiële bijdrage, naar omvang en type betrokkenheid

<i>Excl 21% BTW</i>	Deelnemer	Voorzitter/ regiegroep (<i>-15%</i>)	Agendalid (<i>+15%</i>)
Gemeente < 50k inw	€ 2.000,-	€ 1.700,-	€ 2.300,-
Gemeente 50-100k inw	€ 3.000,-	€ 2.550,-	€ 3.450,-
Gemeente > 100k inw	€ 4.000,-	€ 3.400,-	€ 4.600,-
Waterschap	€ 6.000,-	€ 5.100,-	€ 6.900,-
Provincie	€ 6.000,-	€ 5.100,-	€ 6.900,-
Anders	Maatwerk	Maatwerk	Maatwerk

Adaptatie Atelier - Planning

- ▶ Meld je aan - tot 25 maart
- ▶ Start bij deelname van minimaal 6 decentrale overheden
- ▶ 12 april: Eerste bijeenkomst - bepalen strategische agenda
- ▶ Looptijd: ca. 3 jaar (jaarlijks opzegbaar, opzegtermijn: 3 maanden)

Ruimte voor

Adaptatie Atelier

Samen beleid en prikkels ontwikkelen
voor adaptatie (en biodiversiteit)
met inwoners en bedrijven

Alliantie Financiële Prikkels (2019-2021)

Beleidsmixer

Stap 1. Doelen & opgaven

Verduidelijk je **doelen**

voor klimaatadaptatie

- ▶ Probleem analyseren
- ▶ Beleidsdoelen afwegen
- ▶ Participatie

"Zonder doelen werkt het niet"

Stap 2. Maatregelen & stakeholders

Duid de gewenste **fysieke
maatregelen** en de
belangrijkste **stakeholders**

- ▶ Effectiviteit van maatregelen
- ▶ Stakeholders
- ▶ Meekoppelen
- ▶ Brede baten van groen

*"Klimaatadaptatie is niet mogelijk
zonder privaat terrein"*

Stap 3. Instrumentenmix

Bepaal je **instrumentenmix**
om klimaatadaptatie te
stimuleren op privaat terrein

- ▶ Communicatie
- ▶ Financiële prikkels
- ▶ Juridisch verplichten

*"Brede mix van instrumenten is
nodig"*

Stap 4. Financiële prikkels

Werk je **financiële prikkels** uit

- ▶ In natura
- ▶ Subsidie
- ▶ Groene leges
- ▶ Duurzame rioolheffing

*"Mix van private en publieke
bijdragen is nodig: financiële
prikkels"*

Stap 4. Financiële prikkels

Werk de financiële prikkels verder uit. Er zijn financiële prikkels die decentrale overheden kunnen inrichten en er zijn prikkels vanuit de Rijksoverheid ontwikkeld. Ze staan met voorbeelden uitgewerkt bij elkaar in de inventarisatie ‘Financiële prikkels voor klimaatadaptatie’. We geven hier een samenvatting en noemen de belangrijkste.

1 Diensten in natura

Het aanbieden van maatregelen op privaat terrein op kosten van de gemeente / het waterschap. Voorbeelden: Onttegeldiensten Amsterdam, Tegeltaxi Rotterdam, Aanleg geveltuintjes Harderwijk, Boomadoptieplan Putten.

2 Subsidie

Het verstrekken van geld of vouchers voor de aanleg van klimaatadaptatiemaatregelen door bewoners of bedrijven. Voorbeelden: Vouchers in Rucphen, Stimuleringsregeling Noord-Veluwe, Klimaatpremie Antwerpen.

3 Groene leges

Korting of vrijstelling van de leges voor vergunningaanvraag bij duurzame nieuwbouw of verbouwing. Voorbeelden: Oldenzaal, Zeist, Zwolle en Den Haag.

4 Duurzame rioolheffing

Het aanpassen van de heffingsmaatstaf van de rioolheffing, zodat klimaatadaptatie (bv. afkoppelen) wordt beloond. Voorbeeld: Verordening Son en Breugel.

	Woningen		Bedrijven/corporaties
	Gebruiker/ huurder	Eigenaar	
Eenmalige prikkel stimuleert aanleg	In natura 1 Subsidie 2 Fondsvorming Btw-differentiatie of vrijstelling A		
		Groene leges 3	
		Costsharing Investeringsaftrek B Groene lening / groenfinanciering C	
Structurele prikkel stimuleert onderhoud	Duurzame rioolheffing 4 Waterspoor		

Infographic effectiviteit

Noord-Veluwe - onderbouwing subsidiehoogte voor maatregelen

Duurzame Rioolheffing

Factsheet

Beslisboom rioolheffing

Enschede - opties voor rioolheffing verkennen

Waterspoor

Variant op de duurzame rioolheffing waarbij ook de drinkwaterprijs naar verbruik gedifferentieerd wordt. Voorbeelden: Watertarief Vlaanderen.

Politieke afwegingen:

- ▶ Duurzaamheid
- ▶ Rechtvaardigheid
- ▶ Institutionele kosten

Lees meer

Financiële prikkels door de Rijksoverheid

A Verlaagd btw-tarief voor:

- ▶ Beplanting (sierteeltproducten) en zaden
- ▶ Arbeidskosten bij isolatie van woningen ouder dan 2 jaar

B Milieu-investeringsaftrek (MIA/Vamil) voor bedrijven en woningcorporaties bij aanschaf van bv. infiltratiesystemen en vegetatiedaken

C Groene lening/groenfinanciering, met belastingvoordeel bij het investeren in of lenen voor groene projecten.

Rechtvaardigheidsgrond en bewijslast

Voor de uitwerking van een financiële prikkel moet je bepalen of iemand voldoet aan de voorwaarden voor subsidie of belastingvoordeel.

Lees meer